

Ədəbiyyat məbədimiz 90 yaşında...

Şahənə MÜŞFİQ

Bu gün ədəbiyyatımızın qocaman sözsənət məbədi Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin yaradılmasından 90 il ötür. İlk yaradılarkən Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı adlanan qurum 1934-cü il iyunun 13-də Bakıda Azərbaycan yazıçılarının I qurultayında təsis olunub. O vaxta qədər Azərbaycan yazıçıları ayrı-ayrı ədəbi birləşmələrin tərkibində fəaliyyət göstərirdilər. 1923-cü ildə Azərbaycan yazıçılarını bir birləşdirmək zərurəti meydana çıxarkən bir neçə yazıçı çap etdikləri müraciətdə “Türk ədəb və şairlər ittifaqı dərnəyi” təsis etdiklərini bildirdilər. Həmin ədəbi birlik “İldırım” adlanırdı. “Qızıl qələmlər” ədəbi cəmiyyəti də təxminən bu dövrlərdə formalaşmış, öz ətrafına gənc ədəbi qüvvələri toplamışdı. Bu cəmiyyət əsaslı və ədəbi təşkilat kimi 1925-ci il dekabrın 25-də Bakıda yaradıldı, ədəbi dərnəkləri öz ətrafında birləşdirdi. “Qızıl qələmlər” cəmiyyəti tez-tez müşavirələr, ədəbi gecələr, görüşlər, məruzələr təşkil edir, tədbirlər həyata keçirirdi. “Maarif və mədəniyyət” jurnalında, “Kommunist” və “Gənc işçi” qəzetlərində müntəzəm verilən ədəbi materiallar, “Qızıl qələmlər”, “Oktyabr alovları” almanaxları və ayrı-ayrı məcmuələr ədəbiyyatın təbliğinə, kütləvi surətdə yayılmasına xidmət edirdi. 1927-ci il iyul ayının əvvəllərində Azərbaycan yazıçılarının birinci ümumi yığıncağında bütün ədəbi qüvvələri bir

təşkilat ətrafında birləşdirmək qərara alındı. Beləliklə, Azərbaycan Yazıçılar Cəmiyyətinin müvəqqəti idarə heyəti yarandı. Bakıda Ümumazərbaycan yazıçılarının birinci (13.01.1928) və ikinci qurultayı

sair Azərbaycan ədəbiyyatının nəhəng şəxsiyyətlərinin rəhbərlik etdiyi birliyin 1987-ci ildən etibarən sədri Xalq yazıçısı Anar

dır. Müasir dövrümüzdə Azərbaycan Yazı-

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin ölkəmizin dörd tərəfində fəaliyyət göstərən bölmələri ümumazərbaycan ədəbiyyatının, incəsənətinin inkişafına xidmət edərək, yerlərdə istedadlı qələm sahiblərinin tapılıb,

(20.10.1929) çağrıldı.

ÜİK(b)P MK-nın ədəbi-bədii təşkilatların yenidən qurulması haqqında 1932-ci il 23 aprel tarixli qərarından sonra Azərbaycan Yazıçılar Cəmiyyətinin yenidən qurulması haqqında təşkilatı tədbirlər görüldü və Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı yaradıldı.

Müxtəlif dövrlərdə Məmməd Kazım Ələkbərli, Seyfulla Şamilov, Rəsul Rza, Səməd Vurğun, Süleyman Rəhimov, Mehdi Hüseyn, Mirzə İbrahimov, İsmayıl Şıxlı və

çılar Birliyi aktiv fəaliyyətini davam etdirərək ədəbiyyatımızın və ədiblərimizin bir yerə topladığı əsas söz məbədi kimi qalmaqdadır. Çoxillik “Azərbaycan”, “Ulduz”, “Literaturniy Azerbaydjan” jurnalları, “Qobustan”, “Mütərcim”, “Dünya ədəbiyyatı” topluları və “Ədəbiyyat” qəzeti Birliyin mətbu orqanı kimi Azərbaycan və dünya ədəbiyyatının sanballı arxivi olmaqla yanaşı, bugününü də kifayət qədər əhatəli şəkildə əks etdirir.

aşkara çıxarılması, mətbu orqanlarda çap edilib ədəbi cəməyə təqdim olunması üçün inamla çalışır. Bu bölmələrin birgə fəaliyyəti ədəbiyyatımızın geniş mənzərəsinə əks etdirir.

Sevindirici haldır ki, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi təkcə ölkə daxilində deyil, eləcə də ölkə xaricində, xüsusən Türk dünyasında fəaliyyətini uğurla davam etdirir, ədəbi əlaqələrini hər keçən gün daha da artırır. Birliyin məşhur “Natəvan” klubunda

yalnız yerli yazıçıların, şairlərin deyil, eləcə də dünya ədəbiyyatının tanınmış imzalarının kitab təqdimatları keçirilir, onlarla görüşlər təşkil edilir.

Gənc ədəbiyyatçıların fəaliyyətinə xüsusi qayğı ilə yanaşan AYB iki illik olmaqla dörd dəfə ard-arda keçirdiyi “Gənc Ədiblər Məktəbi” ilə ədəbi cəməyə bir-birindən dəyərli onlarla gənc imza qazandı. Onların yaşlı nəsil ədiblərlə görüşlərinin təşkil edilməsi, yaradıcılıq nümunələrinin AYB-nin mətbu orqanlarında dərc edilməsi, ilk kitablarının çapı, gənclər üçün ayrılmış Prezident təqaüdlərinə layiq görülmələri AYB rəhbərliyinin yorulmaz səyi nəticəsində baş tutmaqdadır.

Həmçinin, Yazıçılar Birliyi vaxtaşırı müxtəlif mövzulu antologiyalar çap etdirərək ölkəmizin müxtəlif yerlərində yaşayan qələm sahiblərini bir kitabda görüşdürür. Məsələn, 2021-ci ilin avqustunda Şuşada keçirilmiş Vaqif Poesiya Günləri barədə həmin ilin noyabr ayında çap olunan “Bütün yollar Şuşaya aparır...” adlı kitaba tanınmış qələm və elm adamlarının Vaqif Poesiya Günləri, eləcə də Şuşa ilə bağlı təəssürləri, səfər qeydləri toplanıb. “aybKitab” layihəsinin nəşri olan kitab Milli İrsi Mədəni Tarixi Araşdırmalar (MİMTA) Fondunun dəstəyi ilə nəşr olunub.

Qocaman ədəbiyyat məbədimizin 90 illik yubileyi münasibəti ilə başda uzun illərdir Birliyi ayaqda saxlayaraq daha da geniş fəaliyyət göstərməyində, əlaqələrini artıraraq, bütün Türk dünyasının tanınmış ədəbiyyat ocağına çevrilməsində əvəzsiz xidmətləri olan sədr Anar müəllim olmaqla, bütün kollektivini, üzvlərini və ədəbiyyat-sevərləri təbrik edirik!